NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului
privind bursele și alte forme de sprijin social acordate elevilor, studenților și persoanelor care studiază în învățământul postuniversitar

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Hotărârii Guvernului privind bursele și alte forme de sprijin social acordate elevilor, studenților și persoanelor care studiază în învățământul postuniversitar

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul este elaborat în temeiul art. 136 alin. (1) lit. c) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, care statuează că studenții au dreptul să beneficieze, în condițiile legii, de bursă, al cărei cuantum se stabilește de Guvern.

Totodată, în conformitate cu **Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025-2027**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, domeniul de politici 4: Capitalul social, subdomeniul 4.1: Educația, Reforma 4.1.1-4: *Reducerea decalajului dintre competențe și cererea de pe piața muncii prin consolidarea învățământului profesional* prevede ca ***ponderea studenților de nivel terțiar în disciplinele STEAM și TIC crește la cel puțin 25%,*** termen – decembrie 2027.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Educația reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării unei societăți, iar sprijinul financiar acordat elevilor și studenților joacă un rol esențial în asigurarea accesului echitabil la învățământ. În contextul economic actual, caracterizat de creșterea costului vieții și de provocările financiare tot mai mari cu care se confruntă tinerii, majorarea burselor devine o necesitate imperativă. Această măsură nu doar că susține continuitatea educației, dar contribuie și la diminuarea abandonului școlar și la stimularea performanței academice.

Creșterea permanentă a cuantumului burselor ar aduce multiple beneficii atât la nivel individual, cât și la nivel societal. În primul rând, aceasta reduce presiunea financiară asupra elevilor și studenților, permițându-le să se concentreze pe studii și să își îmbunătățească rezultatele academice. În al doilea rând, o astfel de măsură încurajează mai mulți tineri să își continue studiile, contribuind astfel la formarea unei forțe de muncă mai bine pregătite. În plus, prin sprijinirea excelenței și a performanței, majorarea burselor stimulează cercetarea și inovarea, elemente esențiale pentru progresul economic și tehnologic al unei țări.

Elevii și studenții din instituțiile de învățământ din Republica Moldova pot beneficia de mai multe tipuri de burse, în funcție de rezultatele academice/învățării sau situația lor socială. Acestea sunt menite să ofere un sprijin financiar lunar. Principalele categorii de burse sunt:

Burse de studii: acordate în funcție de rezultatele obținute în sesiunea de examinare.

Burse sociale: destinate studenților/elevilor care provin din familii social-vulnerabile.

Burse de merit: acordate pentru performanțe academice excepționale și implicare în activități extracurriculare.

În acest context, Ministerul Educației și Cercetării vine cu propunerea de abrogare a Hotărârii Guvernului nr. 1009/2006 cu privire la cuantumurile burselor, soldelor lunare, altor forme de ajutoare sociale pentru elevii din instituțiile de învățământ profesional tehnic, studenții din instituțiile de

învățământ superior și persoanele care studiază în învățământul postuniversitar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.142-145, art.1092), a Hotărârii Guvernului nr. 467/2006 „Cu privire la acordarea burselor elevilor talentați din liceele-internat republicane cu profil arte și elevilor talentați din clasele IV-IX ai Colegiului Național de Coregrafie" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.70-72, art. 498) a Hotărârii Guvernului nr. 161/2008 cu privire la Bursa de excelenţă a Guvernului şi Bursa pe domenii științifice pentru studenții-doctoranzi (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 37-39 art. 222) și de stabilire a unui cadru normativ unic cu privire la burse și alte forme de sprijin material acordate din bugetul de stat pentru elevi, studenți și persoanele care studiază în învățământul postuniversitar.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Proiectul prevede aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la modul și condițiile de acordare a burselor și a altor forme de sprijin social pentru elevi, studenți și persoanele care studiază în învățământul postuniversitar și a cuantumurilor burselor pentru elevii din învățământul profesional tehnic, elevii din licee vocaționale cu profil de arte republicane, inclusiv din Colegiul Național de Coregrafie (clasele V-IX), a burselor pentru studenții de la ciclul I, studii superioare de licență și pentru studenții de la studii superioare integrate, a burselor pentru studenții de la ciclul II, studii superioare de master, a burselor pentru doctoranzi, medici rezidenți, medici secundari clinici și a soldelor lunare pentru elevii și studenții instituțiilor de învățământ în domeniul milităriei și ordinii publice, precum și a cuantumurilor burselor de merit.

2. Proiectul vizează **crearea unui sistem de burse mai echitabil și transparent**, care să recompenseze excelența și să stimuleze competiția academică, inclusiv prin plafonarea acordării burselor pe cele **trei categorii distincte**, în baza rezultatelor învățării. Plafonul de acordare a burselor de studii finanțate din bugetul de stat se stabilește, conform planului de înmatriculare cu finanțare bugetară, pe fiecare specialitate sau domeniu de formare profesională, după cum urmează: pentru 70% din numărul de elevi autohtoni înmatriculați la studii cu frecvență în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar; pentru 50% din numărul de studenți autohtoni înmatriculați la studii cu frecvență la ciclul I, studii superioare de licență, și la studii superioare integrate; pentru 30% din numărul de studenți autohtoni înmatriculați la studii cu frecvență la ciclul II, studii superioare de master.

Prin derogare de la prevederile subpct. 5.2., toți studenții înmatriculați la programele de studii de licență din domeniul **educației, la specialități STEAM prioritare**, forma de învățământ cu frecvență, pe locuri finanțate de la bugetul de stat, beneficiază de burse de studii. În contextul plafonării ponderii studenților beneficiari de burse de studii, cuantumurile burselor pentru toate categoriile de burse de la studii de licență și studii superioare integrate sunt majorate cu 40%.

Reconceptualizarea sistemului de subvenționare a studiilor prin reducerea ponderii burselor de la pragul actual de 70% la 2 cote diferențiate (50% pentru Licență și 30% pentru Master) reprezintă o schimbare de paradigmă în politicile educaționale. Această măsură este necesară pentru creșterea calității studiilor superioare și racordarea la nevoile pieței muncii. Astfel, prim modificarea respectivă ne propunem:

- **Stimularea meritocrației și a competitivității**. În situația actuală, în care 70% dintre studenți beneficiază de burse, pragul de obținere a unei burse devine foarte **accesibil**, ceea ce poate duce la o relaxare a efortului academic. Mai ales, la specialitățile unde avem majoritatea studenților la buget și, din lipsa studenților cu taxă, de fapt, nu se realizează concursul locurilor bugetare, studenții fiind la

buget nu se stresează de pierderea finanțării din partea statului și, respectiv, nu depun eforturi consolidate pentru propria performanță academică.

În context, la ciclul I, Licență, având burse de studii 50% din studenți, creăm o competiție relevantă. Statul susține jumătatea superioară a studenților, încurajând performanța încă din primul an. La ciclul II, Master, propunem oferirea burselor pentru 30% din masteranzi, din următoarele considerente. Masterul reprezintă un ciclu de specializare aprofundată. Majoritatea masteranzilor sunt deja încadrați în câmpul muncii, sunt parte din populația activă și realizează venituri salariale. Reducerea la 30% transmite mesajul că acest nivel este destinat celor mai dedicați studenți și cercetători.

- **Responsabilizarea studentului și reducerea abandonului**

Statisticile arată că studenții care contribuie financiar la propria educație (sau care luptă pentru a păstra o bursă) tind să fie mai responsabili. De ex., la Master, o cotă de 30% îi descurajează pe acei care se înscriu doar pentru "diplomă" sau pentru beneficiile de student (burse, cazare), păstrându-i pe cei cu un plan de carieră clar. O selecție mai riguroasă la intrarea în "zona bugetată" ar reduce și rata de abandon.

- **Alinierea cu nevoile pieței muncii**

Piața muncii nu are întotdeauna nevoie de un volum masiv de masteranzi în toate domeniile, ci de specialiști înalt calificați. Statul poate alege să finanțeze doar numărul de specialiști de care economia are reală nevoie, evitând supra-educarea în domenii saturate. Totodată, reducerea finanțării de stat la Master poate încuraja companiile să sponsorizeze studiile angajaților lor, creând o legătură directă între curricula universitară și cerințele reale ale angajatorilor.

3. Conform Agendei de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului 160/2025, Reforma 4.1.1-4, având în vedere pregătirea insuficientă în disciplinele STEAM la nivelul învățământului general, ceea ce reprezintă o bază teoretică slabă în știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică, aceste domenii fiind mai puțin atractive pentru continuarea studiilor la nivelul universitar, se propune **majorarea cu 50%** a cuantumului bursei la specialitățile STEAM prioritare, conform listei de programe aprobate prin proiectul de hotărâre propus (**cu 915 lei, 780 lei, 715 lei** (pe categoriile I, II, III) **mai mult,** comparativ cu celelalte domenii) pentru încurajarea înmatriculării în programele STEAM la nivel universitar, asigurând un flux constant de absolvenți calificați pentru sectoarele-cheie.

Actualmente, ponderea studenților înscriși la disciplinele STEAM (**știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică**) la nivelul învățământului superior este de 17% din totalul studenților.

Totodată, numărul de studenți înmatriculați la programele de studii din domeniile Științe ale educației, Științe chimice, Științe biologice, Științe fizice, Matematică și statistică rămâne a fi mic pe parcursul mai multor ani. Astfel, la domeniile menționate, la specialitățile **Matematică, Informatică, Chimie, Biologie, Fizică, Geografie** se atestă o înmatriculare de la 3 la 11 studenți. În absența unor măsuri de atragere a studenților la aceste programe, deficitul de studenți, implicit, acel financiar, poate determina închiderea lor, cu impact direct asupra acoperirii necesarului de cadre didactice în învățământul general.

De menționat că, pentru anul de studii 2025-2026, conform informațiilor prezentate de organele locale de specialitate în domeniul învățământului, persistă necesitatea de cadre didactice – 1540 de posturi vacante, implicit, pentru profesori de **Matematică–238** posturi libere, **Informatică - 21, Chimie - 49, Biologie -28 , Fizică - 92, Geografie – 24.**

Conform datelor BNS, în anul de studii 2025/2026, numărul de studenți din instituțiile de învățământ superior (exclusiv ciclul III – studii superioare de doctorat) a înregistrat valoarea de **62,9 mii**, în creștere cu 4,0 mii sau 6,8% față de anul de studii 2024/25.

Menționăm că atragerea studenților către programele STEAM în Republica Moldova nu este doar o tendință educațională, ci o necesitate strategică pentru dezvoltarea economică și modernizarea societății.

4. În prezent, se impune alinierea cuantumului burselor de studii pentru domeniile Sănătate și Științe ale educației, ambele fiind **sectoare strategice prioritare,** afectate de un deficit sever de personal calificat. Recunoașterea statutului prioritar al domeniului medical, în deplină concordanță cu cel al domeniului pedagogic, necesită o reflectare echitabilă la nivelul mecanismelor de stimulare financiară. Respectiv, este obligatorie asigurarea unui tratament uniform pentru studenții care se formează în **profesii cu un impact social major.**

Efortul academic solicitat studenților din domeniul Sănătății este considerabil mai ridicat în raport cu alte domenii de studii, fiind caracterizat printr-un program formativ extrem de complex. Această particularitate restrictivă exclude posibilitatea ca viitorii medici să obțină venituri alternative prin încadrări în câmpul muncii pe parcursul anilor de studii. Prin urmare, bursa de studii constituie principala și, adesea, unica sursă de subzistență, iar ajustarea acesteia la un nivel competitiv reprezintă o măsură de protecție socială absolut necesară.

Modificarea propusă urmărește eliminarea discrepanțelor actuale prin alinierea cuantumurilor burselor de studii pentru domeniul Sănătate la cele stabilite pentru domeniul Științe ale educației, asigurându-se astfel un cadru stimulativ unitar pentru ambele sectoare strategice ale statului.

5. În temeiul indexării anuale a burselor, proiectul prevede achitarea către elevi și studenți a diferenței dintre cuantumul bursei stabilit prin prezenta hotărâre și cuantumul burselor deja plătite în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1009/2006 pentru perioada cuprinsă între 01 ianuarie-30 iunie 2026.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va asigura cadrul normativ uniformizat în ceea ce privește stabilirea burselor de studii pentru elevi și studenți.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului de Hotărâre de Guvern nu necesită alocări suplimentare din bugetul de stat. Pentru indexarea burselor au fost prevăzute mijloace financiare atât în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2024, cât, și în Legea bugetului de stat pentru anul 2026 nr. 322/2025, după cum urmează:

1. Pentru **indexarea anuală a burselor**, au fost incluse mijloace financiare suplimentare în sumă de **26,1 mil. lei** pentru indexarea cu **4,7%** a cuantumului burselor elevilor și studenților din cadrul instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic, dar și elevilor talentați din instituțiile cu profil arte, începând cu 1 ianuarie 2026.

2. Pentru **majorarea cuantumului burselor la domeniile STEAM** (fără TIC) pentru 3995 studenți bursieri, vor fi necesare mijloace financiare în sumă de 8.759,1 mii lei, resursele financiare fiind disponibile din Growth Plan – 10.200,0 mii lei incluse prin Legea bugetului de stat pentru anul 2026 nr. 322/2025, în anexa 3, codul 8810.

Pentru anul 2026, au fost aprobate resurse financiare în sumă de 201.751,7 mii lei destinate achitării burselor de studii (pentru studenți autohtoni, străini și burse sociale) în învățământul superior, ciclurile I și II, pentru instituțiile din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Sănătății și Ministerului Culturii. Pentru bursele de merit au fost alocate 2.580,9 mii lei.

În varianta actuală, în scopul achitării bursei de studii a 11.462 de studenți bursieri de la ciclul I, licență (inclusiv 216 studenți străini), sunt aprobate resurse financiare în sumă de 148.020,7 mii lei, iar pentru 3424 studenți bursieri de la ciclul II, master (inclusiv 89 studenți străini) - 44.807,1 mii lei. Pentru achitarea bursei sociale sunt aprobate 8.923,9 mii lei. Sumele indicate sunt planificate pentru 10 luni ale anului financiar 2026.

Astfel, în limita mijloacelor financiare aprobate se propune reconceptualizarea sistemului de subvenționare a studiilor prin reducerea ponderii burselor de la pragul actual de 70% la 2 cote diferențiate - 50% pentru licență și 30% pentru master.

Urmare a aplicării modificărilor propuse și conform calculelor estimative, pentru achitarea burselor de studii studenților de la ciclul I, licență pe o perioadă de 10 luni (vizând **8.348 de studenți**, inclusiv **216 studenți străini**), alocațiile financiare necesare însumează **155.922,0 mii lei**. Pentru ciclul II, master (**1.637 de studenți**, inclusiv **89 străini**), alocațiile necesare însumează **25.106,1 mii lei**. De asemenea, pentru bursele sociale ar fi necesare cel mult **16.695,0 mii lei**. Totodată, în limita bugetului disponibil, este propusă majorarea cu 40% a cuantumului burselor de merit (Bursa Republicii, Bursa Președintelui și Bursa Guvernului), cu un cost total de **3.613,3 mii lei**.

3. Luând în considerare faptul că studiile superioare de doctorat, ciclul III, se organizează în baza *Nomenclatorului domeniilor de studii și al specialităților în învățământul superior,* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 412/2024, care include **10 domenii fundamentale al științei, culturii și tehnicii**, se propune stabilirea numărului de burse de merit destinate studenților-doctoranzi corespunzător celor **10 domenii** sus-numite. Or, după aceiași logică au fost oferite aceste burse și până acum, doar că erau 6 din cauza ca se acordau conform unui nomenclator aprobat in 2013, care conținea **6 domenii** științifice și care, actualmente, nu mai este funcțional. De menționat că finanțarea celor 4 burse suplimentare se va asigura fără solicitarea de alocații bugetare adiționale de la bugetul de stat și se va încadra în limitele mijloacelor financiare aprobate anual pentru Ministerul Educației și Cercetării la programul 8810, activitatea 207, clasificația economică 2812.

4. Referitor la resursele financiare necesare pentru alinierea cuantumului burselor de studii din domeniul *Sănătate* la nivelul celor din domeniul *Științe ale educației,* cu începere de la 1 septembrie 2026, este estimat la 21.200,0 mii lei pentru ultimele 4 luni ale anului. Din această sumă, 13.900,0 mii lei reprezintă costul direct al majorării propuse.

Având în vedere că Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu" dispune în bugetul actual de resurse destinate burselor în volum de 7.300,0 mii lei, acoperirea deficitului de 13.900,0 mii lei se va asigura din contul și în limita alocațiilor disponibile, aprobate pentru Ministerul Sănătății.

Pentru anul 2027, costul total estimat pentru achitarea burselor de studii destinate studenților din domeniul Sănătate va constitui 53.000,0 mii lei, unde 34.694,9 mii lei reprezintă constituie costul de implementare a majorării respective. Reieșind din faptul că plafonul de cheltuieli planificat inițial pentru această destinație este de 27.700,0 mii lei, necesarul suplimentar de 25.300,0 mii lei va fi identificat și acoperit integral de către Ministerul Sănătății, în limitele mijloacelor financiare aprobate anual pentru autoritate.

5. Stabilirea bursei pentru medicii rezidenți în cuantum de 2050 lei pentru anii de studii I - V va fi acordată în limita mijloacelor financiare aprobate în acest scop fără a implica surse suplimentare din contul bugetului de stat.

Pentru a garanta că elevii și studenții beneficiază de noile cuantumuri ale burselor fără întârzieri, prezentul proiect de act normativ prevede că Hotărârea de Guvern să intre în vigoare imediat, la data

publicării în Monitorul Oficial, asigurând aplicarea rapidă a indexării burselor, începând cu 01 ianuarie 2026.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul asigură protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu prezintă riscuri de discriminare după criterii de gen, apartenență etnică etc.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul nu are impact asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul nu are impacturi și informații relevante.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu sunt necesare masuri normative suplimentare.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului hotărârii Guvernului privind bursele și alte forme de sprijin social acordate elevilor, studenților și persoanelor care studiază în învățământul postuniversitar a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării, www.mec.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, precum și pe pagina web www.particip.gov.md și poate fi accesat pe adresa: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15818

Proiectul a fost avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, inclusiv a fost plasat pe pagina web a Ministerului Educației și Cercetării în rubrica: Transparența decizională/ Proiecte supuse consultărilor publice: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16192

7. Concluziile expertizelor

Ministerul Justiției a realizat expertiza proiectului, la care din punct de vedere conceptual nu are observații. Propunerile de redactare au fost acceptate.

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție. În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la susținerea continuității educației, diminuarea abandonului școlar și stimularea performanței academice în rândul elevilor și studenților.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încorporează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită modificarea de acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul de hotărâre de Guvern sus-numit urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 56 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, potrivit cărora actul normativ poate intra în vigoare la data indicată în textul acestuia, care nu poate fi anterioară datei publicării.

Intrarea în vigoare a prezentei hotărâri la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este justificată de necesitatea punerii imediate în executare a mecanismului de recalcul al burselor pentru perioada cuprinsă între 01 ianuarie-30 iunie 2026, ceea ce constituie premisa juridică pentru ca instituțiile de învățământ să poată iniția operațiunile contabile de achitare a diferențelor de mijloace financiare în beneficiul elevilor și studenților.

Ministru **Dan PERCIUN**

Digitally signed by Perciun Dan
Date: 2026.06.12 17:07:34 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Svetlana Mironov, tel.: 022 233 652
Email: svetlana.mironov@mec.gov.md